

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до
Податкового кодексу України щодо підтримки іноземців та осіб без
громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні
громадянської належності або постійного проживання»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України
народними депутатами України Ясько Єлизаветою та іншими
(6 народних депутатів України),
реєстраційний номер 5195 від 02 березня 2021 року
перше читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання» (далі – законопроєкт № 5195) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроєктом № 5195 пропонується внести доповнення до пункту 57.1¹ статті 57 розділу II «Адміністрування податків, зборів, платежів» Податкового кодексу України (далі – Кодекс), встановивши, що виплата дивідендів на користь осіб, визначених у статті 1 Закону України «Про підтримку іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання», не підлягає оподаткуванню як дивіденди згідно з положеннями розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб» Кодексу.

Законопроєкт № 5195 системно пов'язаний з проєктом Закону України «Про підтримку іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання», внесеним на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Ясько Єлизаветою та іншими (реєстраційний номер 5194 від 02 березня 2021 року, перше читання) (далі – законопроєкт № 5194), статтею 1 (з урахуванням положень статті 3) якого передбачено, що дія цього Закону поширюється на іноземців та осіб без громадянства, що зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання, внесеної в порядку, визначеному цим Законом, до Переліку держав, у яких тимчасово відсутнє демократичне урядування та в яких мають місце політичні переслідування фізичних осіб, що має затвердити Кабінет Міністрів України.

Пропозиції законопроєкту № 5195 не узгоджуються з вимогами чинних норм Кодексу, можуть призвести до звуження баз оподаткування податком на доходи фізичних осіб і військовим збором та зменшення доходів бюджетів від податкових надходжень.

Підпунктом «а» підпункту 14.1.54 пункту 14.1 статті 14 Кодексу встановлено, що дохід з джерелом їх походження з України – це будь-який

дохід, отриманий зокрема нерезидентами – фізичними особами, які не є резидентами України (підпункт 14.1.122 пункту 14.1 статті 14 Кодексу), у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні, у тому числі, але не виключно, доходи у вигляді дивідендів, сплачених резидентами України або постійними представництвами нерезидентів в Україні.

Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб доходів, отриманих нерезидентами, визначено пунктом 170.10 статті 170 розділу IV «Податок на доходи фізичних осіб» Кодексу.

Відповідно до підпункту 170.10.1. пункту 170.10 статті 170 Кодексу доходи з джерелом їх походження в Україні, що нараховуються (виплачуються, надаються) на користь нерезидентів, оподатковуються за правилами та ставками, визначеними для резидентів (з урахуванням особливостей, визначених деякими нормами цього розділу для нерезидентів).

При цьому у разі якщо доходи з джерелом їх походження в Україні виплачуються нерезиденту резидентом – юридичною особою, такий резидент вважається податковим агентом нерезидента щодо таких доходів. Під час укладення договору з нерезидентом, умови якого передбачають отримання таким нерезидентом доходу з джерелом його походження в Україні, резидент зобов'язаний зазначити в договорі ставку податку, що буде застосована до таких доходів (підпункт 170.10.3 пункту 170.10 статті 170 Кодексу).

Згідно з підпунктом 164.2.8 пункту 164.2 статті 164 Кодексу до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включаються пасивні доходи, до яких відповідно до підпункту 14.1.268 пункту 14.1 статті 14 Кодексу віднесено доходи у вигляді дивідендів.

Пунктом 170.5 статті 170 Кодексу встановлено особливості оподаткування дивідендів, підпунктом 170.5.2 якого визначено, що будь-який резидент, який нараховує дивіденди, включаючи того, який сплачує податок на прибуток підприємств у спосіб, відмінний від загального (є суб'єктом спрощеної системи оподаткування), або звільнений від сплати такого податку з будь-яких підстав, є податковим агентом під час нарахування дивідендів.

Дивіденди, нараховані платнику податку за акціями або іншими корпоративними правами, що мають статус привілейованих або інший статус, що передбачає виплату фіксованого розміру дивідендів чи суми, що перевищує суму виплат, розраховану на будь-яку іншу акцію (корпоративне право), емітовану таким платником податку згідно з підпунктом 57.1¹.4 пункту 57.1¹ статті 57 Кодексу, для цілей оподаткування прирівнюються до виплати заробітної плати з відповідним оподаткуванням (підпункт 170.5.3 пункту 170.5 статті 170 Кодексу).

Згідно з підпунктом 170.5.4 пункту 170.5 статті 170 Кодексу доходи, зазначені в пункті 170.5 статті 170 Кодексу, остаточно оподатковуються податковим агентом під час їх нарахування платнику податку за ставкою, визначеною підпунктами 167.5.1 – 18 відс., 167.5.2 – 5 відс. або 167.5.4 – 9 відс.

пункту 167.5 статті 167 Кодексу залежно від податкового статусу такого податкового агента.

Крім того, відповідно до пункту 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу такі доходи оподатковуються військовим збором за ставкою 1,5 відсотка.

При цьому нерезиденту надається право на використання переваг міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України згідно з вимогами пункту 103.4 статті 103 Кодексу.

Як зазначалось вище, реалізація пропозицій законопроекту № 5195 може призвести до зменшення доходів бюджетів від податкових надходжень. Частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України встановлено, що до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Запропоновані законодавчі пропозиції не містять джерел покриття втрат бюджетів всіх рівнів.

Пунктом 1 розділу II «Прикінцеві положення» законопроекту № 5195 передбачено, що Закон набирає чинності з 01 січня 2022 року. Слід зазначити, що набрання чинності законопроектом № 5195, який є похідним від законопроекту № 5194, раніше ніж профільним законопроектом призведе до неможливості його практичної реалізації.

Оскільки, як зазначалось вище, законопроекти № 5195 та № 5194 системно пов'язані між собою, то розгляд вказаних законопроектів слід здійснювати одночасно.

**Виконувач обов'язків Голови
Державної податкової служби України**

Євген ОЛЕЙНІКОВ